

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту

**Завідувач кафедри
Сментина Н.В.**

_____ (підпис)

«___» _____ 2018 року

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»

за темою:

**«ЕКОНОМІЧНЕ ОБґРУНТУВАННЯ ВІДКРИТТЯ БІЗНЕСУ НА
ПРИКЛАДІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ»**

Виконавець:

студентка ФЕУП, IV курсу, групи 7
Іванішина Любов Олегівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Осипова Марія Михайлівна _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАСНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ У СФЕРІ НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ	
1.1 Обґрунтування бізнес ідеї започаткування власної справи на ринку стоматологічних послуг	6
1.2 Нормативно-правові умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у сфері надання стоматологічних послуг	14
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ ВІДКРИТТЯ СТОМАТОЛОГІЧНОГО КАБІНЕТУ	
2.1 Аналіз конкурентного середовища на ринку стоматологічних послуг міста Одеса.....	25
2.2 Оцінка внутрішніх конкурентних переваг.....	29
2.3 Планування переліку, обсягів послуг та доходів стоматологічного кабінету.....	36
2.4 Формування витрат на створення та функціонування стоматологічного кабінету.....	42
РОЗДІЛ 3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДКРИТТЯ СТОМАТОЛОГІЧНОГО КАБІНЕТУ	
3.1 Прогнозування прибутку від реалізації послуг стоматологічного кабінету.....	65
3.2 Розрахунки та аналіз показників ефективності проекту.....	67
3.3 Аналіз можливих ризиків та заходи щодо їх мінімізації	71
ВИСНОВКИ.....	75
Список використаних джерел.....	77
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Актуальність. Стоматологічні послуги в усі часи користувалися високим попитом. Не залежно від того, яка економічна або політична ситуація складається в країні, люди зверталися і звертатимуться до лікарів-стоматологів.

На сьогодні в Україні сформована стійка система закладів охорони здоров'я, що надають стоматологічну допомогу. На стоматологічному ринку розділяють: державні стоматологічні поліклініки та приватні клініки (кабінети). Приватні клініки (кабінети) оснащені сучасним обладнанням і укомплектовані висококваліфікованими кадрами. У цих установах продуктивність праці і ефективність наданої стоматологічної допомоги значно вище, ніж в більшості державних відділень і поліклінік. Як наслідок, кількість відвідувань спеціалістів стоматологічного профілю (лікарі-стоматологи та зубні лікарі) державних стоматологічних закладів за останні три роки в Україні зменшилась, а кількість відвідувань приватних стоматологічних закладів збільшилась. Також зберігається тенденція скорочення кількості державних стоматологічних закладів. Все вище наведене підкреслює актуальність обраної теми дослідження.

Отже, на сьогоднішній день одним із найбільш актуальних, вдалих і прибуткових видів бізнесу є відкриття власного стоматологічного кабінету, адже ринок стоматологічних послуг в Україні є відкритим та лікування зубів необхідне кожній людині.

Серед досліджень і публікацій, присвячених економіки стоматологічних послуг можна виділити таких вчених, як: А.А. Григорян, А.Н. Малинін, В.В. Акімов, Л.Ю. Орехова, Т.В. Кудрявцева, М.Ю. Кириїв, Ю. В. Полякова.

А.А. Григорян досліджував роль реклами в підвищенні рівня звернення населення за стоматологічною допомогою [1]. А.Н. Малинін вивчав потреби в стоматологічній терапевтичній допомозі дорослого населення для розробки планово-економічного обґрунтування її задоволення [2]. Акімов В. В. випустив книгу "Стоматологічна клініка з нуля" [3]. Л.Ю. Орехова, Т.В. Кудрявцева розглядали принципи організаційної діяльності стоматологічної діяльності: стоматологічних закладів, правові та етичні аспекти в роботі лікарів-стоматологів та медичного

персоналу [4]. Доброва Н.В., Осипова М.М. розглядали загальні питання започаткування та розвитку малого бізнесу [5].

Мета випускної роботи – розглянути теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи на прикладі відкриття стоматологічного кабінету.

Завдання випускної роботи:

1. Обґрунтувати загальну концепцію започаткування бізнес ідеї надання стоматологічних послуг в Україні.
2. Провести кон'юнктурні дослідження на ринку міста Одеси та надати аналітичну оцінку можливості відкриття стоматологічного кабінету.
3. Провести економічне обґрунтування доцільності відкриття стоматологічного кабінету.
4. Розрахувати показники ефективності проекту та надати оцінку економічної ефективності проекту.
5. Надати аналіз можливих ризиків реалізації проекту та заходів щодо їх мінімізації.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності організації бізнесу на прикладі стоматологічних послуг.

Предмет дослідження – бізнес-проекування започаткування власної справи відкриття стоматологічного кабінету.

Методи дослідження. Дослідження загальної концепції організації власного бізнесу в Україні у сфері надання стоматологічних послуг проводили методами логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція та дедукція.

Аналітичну оцінку можливості відкриття стоматологічного кабінету надано за допомогою загальнонаукових методів: аналогія, системний аналіз, формалізація та маркетингових методів: SWOT-аналіз, матричний.

Економічне обґрунтування доцільності відкриття стоматологічного кабінету проводили економіко-математичними методами : факторний, системно-структурний аналіз. Розрахунок показників ефективності проекту та надання оцінки економічної ефективності проекту проводили за допомогою методів економіко-статистичного

аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації та методів експертної діагностики: порівняння, оцінювання. Аналіз можливих ризиків та заходів щодо їх мінімізації проводили за допомогою експертної діагностики: порівняння, оцінювання.

Розрахунки всіх показників проведено за допомогою комп'ютерної програми Excel.

Інформаційна база дослідження. При проведенні дослідження використовується такі інформаційні джерела: наукові публікації та монографічні видання, нормативні та законодавчі акти, закони України з організації бізнесу у сфері надання стоматологічних послуг, матеріали наукових досліджень, звіти та аналітичні матеріали статистичних джерел, інтернет ресурси.

ВИСНОВКИ

На сьогодні в Україні є проблеми з державними медичними закладами, які надають стоматологічну допомогу, тому кількість відвідувань стає менше з кожним роком та зменшується в цих закладах кількість висококваліфікованого медичного персоналу, які незадоволені умовами праці та оплатою їх праці, тим самим рівень якості надання послуг дуже низький.

Відкриття приватного стоматологічного кабінету – це актуально, прибутково та має попит серед українців, адже кількість відвідувань приватних закладів збільшується з кожним роком.

У дипломній роботі досліджена загальна концепція започаткування бізнес ідеї надання стоматологічних послуг в Україні. Згідно з урахуванням нинішнього українського законодавства (нормативно-правових актів, законів тощо), досліджені умови організації та здійснення підприємницької діяльності в Україні у сфері стоматологічних послуг.

Було надано аналітичну оцінку можливості відкриття стоматологічного кабінету, а саме:

1. Проведено аналіз кон'юнктури стоматологічного ринку в місті Одеса (де планується відкрити стоматологічний кабінет). Проаналізовано сучасну статистику відвідування лікарів-стоматологів, за якою віковий пік відвідувань стоматолога чоловіками доводиться на 27 років, а у жінок - в 32 роки. Виявлені потенційних клієнтів закладу: сім'ї (чоловік, дружина, діти, бабусі, дідусі тощо), студенти, люди похилого віку (пенсіонери) з середнім та високим рівнем достатку.
2. Надана оцінка головних конкурентів стоматологічного кабінету «DENTALLAND» - «Юдента», «Gradia Elite», «O'blik», «Headline».
3. Визнали внутрішні конкурентні переваги та загрози, за допомогою метода SWOT аналізу. Було обґрунтовано фактори успіху стоматологічного кабінету, а також правильні стратегії для отримання цього успіху в майбутньому.

4. Вироблено план реалізації надання стоматологічних послуг, за яким розрахована виручка стоматологічного кабінету «DENTALLAND», яка в рік склала 3 443 880 грн. В стоматологічному кабінеті працюватимуть 13 осіб.
5. Сформовано структуру та обсяги стартового капіталу проекту. Стартовий капітал на відкриття стоматологічного кабінету всього склав 1 401 256 грн. Найбільшу частину стартових витрат становлять витрати на обладнання, а саме 76,4 % від загальних витрат.
6. Джерелами фінансування виступають власні кошти у розмірі 300 000 грн (21,4 %) та кредит комерційних банків на 3 роки у розмірі 1 101 256 грн (78,6 %).
7. Загальний обсяг умовно-постійних витрат стоматологічного кабінету склав 2 160 897,8 грн за рік. Загальний обсяг умовно-змінних витрат стоматологічного кабінету склав 258 000 грн за рік.
8. Сформували поточні витрати для функціонування бізнесу. Загальні поточні витрати на функціонування стоматологічного кабінету «DENTALLAND» складають 2 418 897,8 грн за рік. Найбільшу частину поточних витрат становлять витрати на оплату праці, а саме 46 % від загальних витрат.

Отже, в перший рік роботи «DENTALLAND» чистий прибуток склав 852 788,2 грн. Загальний грошовий потік склав 974 388,2 грн.

Провели економічне обґрунтування доцільності відкриття стоматологічного кабінету, за рахунок розрахунків показників ефективності проекту:

1. Величина чистого приведенного доходу (NPV) складає 1 147 248,9 грн.
2. Внутрішня норма дохідності (рентабельності) (IRR), склала 48 %, що більше ставки дисконтування.
3. Індекс прибутковості (PI) склав 1,81, що більше одиниці.
4. Період окупності стоматологічного кабінету склав 1,4 роки (16 місяців).

Також проаналізували можливі ризики проекту та заходи щодо їх мінімізації.

Отже, отримавши такі результати розрахунків, можна зробити висновок, що інвестувати в стоматологічний кабінет «DENTALLAND» доцільно і цей проект є досить прибутковим та має небагато ризиків.

Список використаних джерел

1. Григорян А. А. Роль реклами в підвищенні рівня звернення населення за стоматологічною допомогою: дис. канд. мед.наук/ Григорян А. А. – 2016. - 153
2. Малинин А. Н. Вивчення потреби в стоматологічній терапевтичній допомозі дорослого населення для розробки планово-економічного обґрунтування її задоволення: дис. канд. мед.наук/ Малинин А. Н. – 2016. - 210
3. Акимов В.В. Стоматологическая клиника с нуля М.: Арніон, — 2016. — 50 с.
4. Орехова Л.Ю., Кудрявцева Т.В. Стоматолічна діяльність. М.: Медична книга, Київ:, 2017. — 189 с.
5. Добрава Н.В., Осипова М.М. Основи бізнесу: навчальний посібник. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
6. Про стоматологічну діяльність від 31.05.2016 № 4736. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH3NK00A.html
7. Бардов В.Г. Основи стоматологічної діяльності : організаційно-правові, гігієнічні, деонтологічні: навчально-довідковий посібник для студентів стомат. фак. вузів, магістрантів, клін. ординаторів, лікарів практичної охорони здоров'я / підгот.: під заг. ред. В.Г. Бардова ; МОЗУ, НМУ, УМСА. - Вид. 2-ге. - Вінниця : Нова книга, 2011. - 439 с.
8. Стоматологія України. Історичні нариси / Авт. кол. Баранник Н.Г., Басюк М.О., Близнюк В.Г. та ін. : під. ред. Мазур І. П., Павленко О. В., Скрипник І. Л. —Харків, СИМ. — 2017. — 192 с.
9. Статистичні дані про заклади охорони здоров'я України та захворюваність населення України [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Стоматологічна допомога в Україні. //Довідник. Вороненко Ю.В., Голобчиков М.В., Павленко О.В., Моїсеєнко Р. О. Київ – 2016, 84 с.
11. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-ХІІ. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

12. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 № 4004-ХІІ. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>
13. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні» від 30.12.2014 № 1417. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>
14. Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 01.06.2000 N 1775-III (1775-14). [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v_493800-00
15. ДБН В.2.2-10-2001. Будинки і споруди. Заклади охорони здоров'я. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.medconsulting.com.ua/ua/inshi-dokumenty/dbn-v22-10-2001-budinki-i-sporudi-zakladi-ohoroni-zdorovya>
16. КОАТУУ Державний класифікатор об'єктів адміністративно - територіального устрою України Режим доступу: <http://dovidnyk.in.ua/directories>
17. КВЕД-2010. Режим доступу: <http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010.html>
18. Наказ МОЗ України "Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів консультативно-діагностичного центру" від 31.10.2011 № 739 Режим доступу: http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20111031_739.html
19. Державний класифікатор України/Класифікація основних фондів ДК 013-97. — К.: Держстандарт України, від 19.08.97 N 507 Режим доступу: <http://consultant.parus.ua/?doc=0073TADBCB>
20. Перелік національних стандартів. Режим доступу http://allgosts.ru/11/060/gost_25982-83
21. “Технічний регламент щодо медичних виробів” від 2 жовтня 2013 р. № 753 Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/753-2013-%D0%BF>
22. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29 березня 2002 р. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників випуск 78 Охорона здоров'я Режим доступу: http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20020329_117.html

- 23.Постанова ”Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики” від 2 березня 2016 р. № 285 Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-%D0%BF>
- 24.Класифікатор професій ДК 003:2010.Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/nac_ks/op_dk003_2016.htm
- 25.Наказ Міністерство праці та соціальної політики України «Про затвердження порядку застосування переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня» від 23.03.2001 № 122 Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0304-01>
26. Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки (СКОФ) від 01.01.2015 р. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/st_ks/op_skof_2016.htm
- 27.Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15/page>
28. Макаренко І. І. Конспект лекцій з дисципліни «Маркетинг»; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 82 с.
29. Лекція” Предмет і завдання ортопедичної стоматології. Історичні етапи розвитку.”., — 2017. — 18 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://topuch.ru/lekcija--predmet-i-zadachi-ortopedicheskoy-stomatologii-istori/index.html>
- 30.Динаміка заробітної плати в Україні. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua>
- 31.Законом України № 2755 “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” від 02.12.2010. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
- 32.Податковий кодекс України. Розділ III. Стаття 144. Об'єкти амортизації. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/law-24/section-121/article-698/2014-07-31/>
33. Альгін А. П. «Ризик і його роль у суспільному житті», М.,— 1989. — 135 с.
- 34.Стратегія підприємства Д.О. Горелов, С.Ф. Большенко. - Харків: Вид-во ХНАДУ, 2010. - 133 с.